

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2026 m. gegužės 26 d. Nr. 21RE-
(AG-405/05-2026)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos narių Vytauto Kurpuveso (pranešėjas), Ingos Lipnickienės (Komisijos posėdžio pirmininkė) ir Ingos Morkvėnienės,

sekretoriaujant Ramūnei Misevičiūtei,
dalyvaujant atsakovo viešosios įstaigos Centrinės projektų valdymo agentūros atstovui,
viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka vaizdo konferencijos būdu išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos Šilalės rajono savivaldybės administracijos prašymą atsakovui viešajai įstaigai Centrinei projektų valdymo agentūrai dėl sprendimo panaikinimo.

Komisija

n u s t a t ė :

Šilalės rajono savivaldybės administracija (toliau – ir pareiškėja, ŠRSA) prašymu Komisijos prašo pripažinti neteisėtą ir panaikinti VŠĮ Centrinės projektų valdymo agentūros (toliau – Agentūra, CPVA) 2026-03-23 sprendimą Nr. 2026/3-35-170 (toliau – Sprendimas) ir įpareigoti per Komisijos nustatytą laiką priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Paaaiškino, kad įgyvendindama projektą „Šilalės rajono savivaldybės sveikatos centro sudėtyje teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų infrastruktūros modernizavimas“ Nr. 09-022-P-0005 (toliau – Projektas), įsigijo medicininę įrangą Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (toliau – CVP IS) atlikusi pirkimą „Įrangos pirkimas“ Nr. 1463618 (toliau – Pirkimas). Pirkimas vykdytas atviro konkurso būdu (tarptautinis pirkimas), skelbimo paskelbimo data – 2025-03-04. Sprendimu nustatytas pažeidimas susijęs su Pirkimo objekto 4 dalimi.

Pirkimo 4 dalyje pasiūlymus pateikė 4 dalyviai. Įvykdžius Pirkimo procedūras, 2025-05-14 sudaryta Pirkimo sutartis Nr. B6(B)-142 (7.64 E) (toliau – Sutartis) su laimėtoju UAB „2Nojus“ (toliau – Laimėtojas). Sutarties vertė – 34 412,40 Eur su PVM. Sutarties vertė, tenkanti Projektui ir susijusi su įtariamu pažeidimu – 34 412,40 Eur su PVM. Pirkimui, atsižvelgiant į Pirkimo paskelbimo datą, taikomos Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPĮ) redakcijos, galiojusios nuo 2025-02-01 iki 2025-09-30, nuostatos.

CPVA, įvertinusi Pirkimo dokumentus, nustatė, kad Pirkimo sąlygų 3 priedo „Sutarties projektas“ Specialiųjų sąlygų 8.2 papunktyje keliama reikalavimai dėl Sutarties įvykdymo užtikrinimo. Nustatė, kad pasirašytoje Sutartyje dėl Pirkimo 4 dalies pakeistos Sutarties projekto Specialiųjų sąlygų 8.2 papunkčio nuostatos ir nebereikalaujama pateikti Sutarties įvykdymo užtikrinimo dokumento, kaip reikalauta paskelbtuose Pirkimo dokumentuose. Pasirašant Sutartį pareiškėja pakeitė Pirkimo dokumentuose buvusius reikalavimus, todėl pažeidė VPĮ 86 straipsnio 3 dalies nuostatas ir VPĮ 17 straipsnio 1 dalyje įtvirtintus nediskriminavimo, skaidrumo ir lygiateisiškumo principus.

Kadangi Pirkimo sutartis yra įgyvendinta, vadovaujantis Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022-06-22 įsakymu Nr.

1K-237 (toliau – PAFT), 207 punkto nuostatomis, buvo registruotas įtarimas Nr. PŽD-04 (toliau – Įtarimas) apie pažeidimą ir pradėtas jo tyrimas.

CPVA, nustatydamą tinkamų (netinkamų) finansuoti išlaidų sumą, vadovavosi: PAFT 214 punktu, kuriame nurodyta, kad kai įtariamas pažeidimas susijęs su pirkimu, įvykdytu pažeidžiant teisės aktus, reglamentuojančius viešuosius pirkimus, arba tokio pirkimo pagrindu sudarytos sutarties vykdymu, su tokiu pažeidimu susijusių netinkamų finansuoti išlaidų dydis apskaičiuojamas Su pažeidimu susijusių netinkamų finansuoti projekto išlaidų apskaičiavimo metodikos (toliau – Apskaičiavimo metodika) 3 ir 4 punktuose nustatyta tvarka; Apskaičiavimo metodikos 3.2 papunkčiu (kuriame nustatyta, kad kai pažeidimas nustatytas subjektui, kuris yra perkančioji organizacija (toliau – ir PO) pagal VPI reikalavimus, netinkamos finansuoti projekto išlaidos apskaičiuojamos vadovaujantis Europos Komisijos 2019-05-14 sprendimu Nr. C(2019) 3452, kuriuo nustatomos su Sąjungos finansuotomis išlaidomis susijusių finansinių pataisų, kurias reikia atlikti dėl taikytinų viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymo, nustatymo gairės (toliau – Gairės); Gairių 1.1 papunkčiu (į kurį atsižvelgdama nustatė, kad dėl pažeidimo pobūdžio nėra galimybės tiksliai apskaičiuoti su tokiu pažeidimu susijusių netinkamų finansuoti išlaidų dydžio); Gairių 2.2 lentelės 17 punktu (kuriame nustatyta, kad pažeidimas nustatomas, kai vykdomos: „Derybos sutarties skyrimo procedūros metu, įskaitant laimėjusio pasiūlymo keitimą vertinimo metu“, t. y., kai: „<...> pagal atvirą arba ribotą procedūrą perkančioji organizacija derasi su kuriuo nors vienu arba keliais konkurso dalyviais vertinimo etapu, ir todėl pradinių skelbime apie pirkimą arba pirkimo specifikacijose nustatytų sąlygų atžvilgiu iš esmės pakeičiama sutartis“). Sprendimu pritaikyta 25 proc. pataisos norma nuo Pirkimo sutarties vertės, tenkančios Projektui, t. y. nuo 34 412,40 Eur. Pažeidimo tyrimo metu nustatyta netinkamų finansuoti išlaidų suma yra 8 603,10 Eur, kuri gali kisti keičiantis Pirkimo sutarties vertei (pvz., dėl atliekamų Pirkimo sutarties keitimų) ir joms tenkančių netiesioginių išlaidų.

Pareiškėja nesutinka su 25 proc. pataisos norma dėl toliau nurodomų priežasčių.

Pirma, Sutarties įvykdymo užtikrinimas buvo įtrauktas į Sutarties projektą, tačiau jis nebuvo nustatytas nei kaip Sutarties įsigaliojimo sąlyga, nei Sutarties 8.1 papunktyje kaip prievolių pagal sutartį užtikrinimas. Tai reiškia, kad Sutarties įvykdymo užtikrinimo „nereikalavimas“ iš esmės nepakeitė sutarties Šalių teisių ir pareigų pusiausvyros, nepagerino Laimėtojo padėties. Pirkimo dokumentuose egzistavo priešpriešinės nuostatos, PO priėmė sprendimą pašalinti prieštarą.

Finansinių interesų apsaugos reglamentas Nr. 2988/95 pažeidimą apibrėžia taip: „tai bet kuris Bendrijos teisės aktų nuostatų pažeidimas, susijęs su ekonominėmis veiklos vykdytojo veikimu ar neveikimu, dėl kurio Bendrijos bendrajam biudžetui ar jų valdomiems biudžetams padaroma žala sumažinant ar iš viso prarandant pajamas, gaunamas tiesiogiai Bendrųjų vardu surinktų nuosavų lėšų, arba darant nepagrįstas išlaidas“. Pagal Reglamentą (ES) 2021/1060 pažeidimas – „taikytinos teisės pažeidimas, padarytas dėl ekonominės veiklos vykdytojo veiksmų ar neveiklumo, kai nepagrįstas išlaidas įtraukus į Sąjungos biudžetą jam padaroma ar būtų padaryta žala“. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ESTT) 2020-10-01 sprendime byloje C-743/18 nurodyta: „tam, kad toks pažeidimas būtų padarytas turi būti įvykdytos trys sąlygos, t. y. turi būti pažeista taikytina teisė, turi būti ekonominės veiklos vykdytojo veiksmai ar neveikimas, dėl kurių padarytas šis pažeidimas, ir turi būti padaryta reali ar potenciali žala Sąjungos biudžetui.“

CPVA pažeidimo tyrimo formoje pateikė argumentus dėl teisės akto pažeidimo (VPI 86 straipsnio 3 dalies ir 17 straipsnio 1 dalyje įtvirtintų viešųjų pirkimų principų); taip pat pagrindė, kad pažeidimas padarytas ekonominės veiklos vykdytojo veiksmais ar neveikimu. Tačiau CPVA nepagrindė trečios pažeidimo sąlygos egzistavimo – kad dėl tokio pažeidimo yra nepagrįstų (netinkamų) išlaidų, kurias įtraukus į Europos Sąjungos (ES) biudžetą padaroma ar būtų padaryta žala ES biudžetui. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) 2023-10-25 sprendime administracinėje byloje Nr. eA-527-629/2023 nurodė, kad „Visų pirma turi būti nustatomas pažeidimas, kaip jis suprantamas pagal Reglamento <...> nuostatas.“ CPVA sprendime žalos biudžetui padarymas nenustatytas, CPVA žalą nustatė remdamasi tik teisės akto pažeidimo faktu.

Nustatyta finansinė pataisa yra nepagrįsta, neatitinka padaryto pažeidimo masto. ESTT 2024-10-04 sprendime byloje C-175/23 konstatavo, kad „<...> iš principo finansinės pataisos dydis neturi būti nustatomas automatiškai, remiantis vien iš anksto nustatyta fiksuoto dydžio pataisos normų

skale“. Tas pats teismas 2016-07-14 bylos Nr. C-406/14 sprendime pasisakė, kad „nustatant galutinį korekcijos dydį turi būti atsižvelgiama į visas konstatuoto pažeidimo ypatybes, palyginti su aplinkybėmis, į kurias atsižvelgta sudarant lentelę, kurios gali pateisinti didesnės ar, atvirkščiai, mažesnės korekcijos taikymą“. LVAT 2025-02-05 sprendime administracinėje byloje Nr. eA-227-415/2025 nurodė, kad kai „neįmanoma tiksliai apskaičiuoti finansinio poveikio atitinkamai rinkai, taikant Reglamento Nr. 1303/2013 144 straipsnio 1 dalyje numatytą 5 proc., 10 proc., 25 proc. arba 100 proc. fiksuoto dydžio finansinės pataisos normą vis dėlto reikia atsižvelgti į nustatyto pažeidimo pobūdį ir sunkumą ir į dėl to Fondui atsiradusius finansinius nuostolius, todėl tokia taikoma norma atitinka proporcingumo principą <...> Nors Komisija ir valstybės narės gali remtis fiksuoto dydžio pataisos skale, vis dėl to galutinei taikytinai pataisos sumai nustatyti būtinas individualus ir išsamus nagrinėjimas, kurį atliekant turi būti atsižvelgta į visus konstatuotą pažeidimą apibūdinančius ypatumus, palyginti su elementais, į kuriuos buvo atsižvelgta nustatant šią skalę ir kurie gali pateisinti didesnės arba, priešingai, sumažintos pataisos taikymą“.

CPVA, nustatydamą korekcijos dydį, neatsižvelgė į teismų formuojamą praktiką, neatliko individualaus vertinimo ir automatiškai pritaikė korekciją. Nesant galimybės nustatyti tikslios sumos turi būti sprendžiama dėl proporcingos finansinės korekcijos taikymo atsižvelgiant į: pažeidimo sunkumą, pažeidimo pobūdį ir finansinius nuostolius ES biudžetui. CPVA neįvertino šių aplinkybių: pirma, PO sutarties nuostatas pakeitė, siekdama pašalinti vidinius prieštaravimus, pakeitimas nedarė įtakos Sutarties vykdymui (Sutarties įvykdymo užtikrinimas nebuvo numatytas nei kaip Sutarties įsigaliojimo sąlyga, nei kaip Sutarties vykdymo užtikrinimo būdas); antra, galimai padarytas teisės pažeidimas nesukėlė neigiamų pasekmių; trečia, Sutartis įvykdyta tinkamai. Be to, numatytas užtikrinimas pagal Sutarties sąlygas buvo 10 proc. Sutarties vertės be PVM. Sutarties vertė 28440,00 Eur, todėl Sutarties įvykdymo užtikrinimas būtų sudaręs 2844,00 Eur. CPVA pritaikyta korekcija yra visiškai nepagrįsta, nes net ir potenciali žala negali būti didesnė už sumą, kurią PO būtų gavusi pasinaudodama užtikrinimu. Dar daugiau, rinkoje veikiantys subjektai, teikiantys pirmo pareikalavimo garantiją arba išduodantys laidavimo raštus, turi pakankamai aiškią kainodarą dėl šių paslaugų teikimo. Pareiškėjos nuomone, žala galėtų būti pakankamai konkrečiai apskaičiuojama, įvertinus, kiek galėtų kainuoti banko garantijos arba draudimo bendrovės laidavimo išdavimas.

Agentūra prašo prašymą atmesti kaip nepagrįstą. Paaiškino, kad Pirkimas Nr. 1463618 atliktas atviro konkurso būdu (tarptautinis pirkimas), skelbimas apie Pirkimą paskelbtas 2025-03-04 (<https://viesiejipirkimai.lt/epps/cft/prepareViewCfTWS.do?resourceId=1463618>). Pirkimo 4 dalyje pasiūlymus pateikė 4 tiekėjai (<https://viesiejipirkimai.lt/epps/cft/listContractDocuments.do?resourceId=1463618#>). CPVA buvo pateikti Pirkimo dokumentai paskesnei patikrai, pagal kuriuos nustatyta, kad pasirašytoje Sutartyje dėl Pirkimo 4 dalies pakeistos Sutarties projekto Specialiųjų sąlygų 8.2 papunkčio nuostatos ir nebereikalaujama pateikti Sutarties įvykdymo užtikrinimo dokumento, kaip to aiškiai ir nedviprasmiškai buvo reikalaujama paskelbtuose Pirkimo dokumentuose. CPVA vertino, kad PO, vykdydama Pirkimą, nesilaikė savo pačios Pirkimo dokumentuose nustatytų reikalavimų ir Laimėtojai sudarė palankesnes sąlygas nei buvo nustatyta Pirkimo dokumentuose, todėl jis patyrė ekonominę naudą. Pasirašant Pirkimo sutartį PO pakeitė paskelbtuose Pirkimo dokumentuose buvusius reikalavimus, todėl pažeidė VPĮ 86 straipsnio 3 dalies nuostatas ir VPĮ 17 straipsnio 1 dalyje įtvirtintus principus.

PAFT 3.25.1 papunktis nustato, kad pažeidimas – kaip apibrėžta 2021-06-24 Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) reglamento Nr. 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės“ (toliau – Reglamentas 2021/1060) 2 straipsnio 31 punkte, kai projektų veiklos ar dalis jų vykdomos siekiant įgyvendinti 2021–2027 metų ES fondų investicijų programą. PAFT 3.25.2 papunktis numato, kad pažeidimas ir ES ir (ar) Lietuvos Respublikos (LR) teisės aktų neatitikimas, kai projektų veiklos ar dalis jų vykdomos siekiant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ nustatytų tarpinių ir

(ar) siektinų reikšmių, taip pat kai projektų veiklų ar dalies jų vykdymas nesusijęs su šio plano nustatytomis tarpinėmis ir (ar) siektinomis reikšmėmis, tačiau šios projektų veiklos ar dalis jų finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšomis.

Nagrinėjamu atveju CPVA sprendė, kad su įtariamu pažeidimu susijusi informacija turi pažeidimo požymių, nurodytų Reglamento Nr. 2021/1060 2 straipsnio 31 punkte. Sąvoka „nepagrįstos“ turi būti ir yra suprantama, kaip netinkamos finansuoti išlaidos. Be to, Reglamento 2021/1060 originalo kalboje (anglų kalba) vartojamas žodis „unjustified“ lietuvių kalboje turi ir reikšmę „nepateisinamas“, kas reiškia, kad prašomos išlaidos yra nepateisinamos – patirtos pažeidžiant teisės aktus, o tai reiškia netinkamos finansuoti. Pažeidimo sąvoka plačiausia prasme yra bet koks nukrypimas nuo taikytinos teisės, pasireiškiantis galimu žalos efektu ES biudžetui priskiriant nepagrįstas išlaidas dėl ekonominės veiklos vykdytojo veiksmų ar neveikimo. Be to, registruojant įtarimą ir vertinant, ar su įtariamu pažeidimu susijusi informacija turi pažeidimo požymių, vertinamas potencialus finansinis poveikis ES biudžetui, t. y. nevertinamas konkretus galimų netinkamų finansuoti išlaidų dydis, tačiau prielaida, ar tokių netinkamų finansuoti išlaidų, kurios galėtų atsirasti dėl galimo įtariamo pažeidimo, gali būti. Konkreti netinkamų finansuoti išlaidų suma (konkretus ar procentinis dydis) nustatoma atlikus pažeidimo tyrimą ir nustatius pažeidimą. Argumentas, kad realiai nepadaryta žala, nepagrįstas yra neparemti ir neatitinka teisinio reglamentavimo. Pažeidimais padarytos žalos santykinis / reliatyvus lyginimas nėra pagrindas pažeidimui nenustatyti.

LVAT yra išaiškinęs „sąvoką „pažeidimas“, <...> reikia aiškinti kaip apimančią ne tik Europos Sąjungos teisės pažeidimą, bet ir nacionalinės teisės normų, padedančių užtikrinti ES lėšomis finansuojamų projektų valdymą reglamentuojančių ES teisės nuostatų tinkamą taikymą, pažeidimą <...>. <...> matyti, kad Sąjungos teisės pažeidimas yra jos nuostatų pažeidimas, negalima atmesti galimybės, kad toks pažeidimas gali būti padaromas ir pažeidus nacionalinės teisės nuostatas“ (LVAT 2021-04-21 sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-1088-575/2021). LVAT, vertindamas paskirtos finansinės korekcijos dydį, atsižvelgia į pažeidimo pobūdį, svarbą (jei pažeidimas formalus, vertinama, ar jis turi faktinį ar galimą finansinį poveikį) (žr. 2021-03-31 nutartį administracinėje byloje Nr. eA-947-575/2021; 2021-06-09 nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1919-415/2021).

CPVA teigimu, pareiškėja klysta teigdama, kad Pirkimo dokumentuose egzistavo priešpriešinės nuostatos, dėl ko nusprendė pašalinti prieštarą, o Sutarties įvykdymo užtikrinimas buvo įtrauktas tik į Sutarties projektą, nebuvo nustatytas nei kaip jos įsigaliojimo sąlyga, nei kaip prievolių pagal sutartį užtikrinimas. Priešingai nei teigia pareiškėja, Sprendime išsamiai ir argumentuotai nurodytos pažeidimo nustatymo aplinkybės bei motyvai. VPI 2 straipsnio 39 punkte nustatyta, kad viešojo pirkimo dokumentai – PO pateikiami arba nurodomi dokumentai, kuriuose aprašomi ar nustatomi pirkimo ar jo procedūros elementai: skelbimas apie pirkimą, išankstinis informacinis skelbimas, naudojamas kaip kvietimo dalyvauti pirkime priemonė, techninė specifikacija, aprašomasis dokumentas, viešojo pirkimo–pardavimo sutarties projektas, viešojo pirkimo kandidatų ir dalyvių dokumentų teikimo tvarka, informacija apie pirkime taikomus reikalavimus ir (arba) kiti dokumentai, jų paaiškinimai (patikslinimai). Pagal VPI 35 straipsnio 1, 2 dalis, PO pirkimo dokumentuose pateikia visą informaciją apie pirkimo sąlygas ir procedūras, pirkimo dokumentuose, be kita ko, turi būti nurodyta: PO siūlomos šalims sudaryti pirkimo sutarties sąlygos ir (arba) pirkimo sutarties projektas pagal šio įstatymo 87 straipsnyje nustatytus reikalavimus, jeigu jis yra parengtas.

VPI 42 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog PO privalo pareikalauti, kad pirkimo sutarties įvykdymas būtų užtikrinamas Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.70 straipsnyje nustatytais prievolių įvykdymo užtikrinimo būdais. Tai yra imperatyvus įpareigojimas, todėl PO neturi diskrecijos teisės laisvai spręsti, ar reikalauti iš pirkimą laimėjusio tiekėjo sutarties įvykdymo užtikrinimo, ar ne. Toks VPI įpareigojimas nėra savitikslis, sutarties įvykdymo užtikrinimas yra priemonė, kurią privalo nustatyti PO tam, kad būtų užtikrintas tinkamas viešojo pirkimo sutarties (i)vykdymas ir kompensuoti galimi nuostoliai dėl netinkamo sutarties vykdymo, įskaitant neteisėto jos nutraukimo atvejį. Dėl pirkimo sutarties įvykdymo užtikrinimo Viešųjų pirkimų tarnyba (toliau – VPT) pažymi, kad VPI 42 straipsnio 1 dalyje nustatyta imperatyvioji PO pareiga pareikalauti, kad pirkimo sutarties įvykdymas būtų užtikrinamas. Nurodyta nuostata yra atkartojama VPI 87 straipsnio 2 dalies 6 punkte, kuriame taip pat įtvirtintas reikalavimas pirkimo sutartyje nurodyti pirkimo

sutarties įvykdymo užtikrinimą. Pirkimo sutartyje nustatytais atvejais PO pirkimo sutarties įvykdymo užtikrinimo priemonės ne „gali“, o privalo taikyti (<https://klausk.vpt.lt/hc/lt/articles/360016426839-42-straipsnis-Pasi%C5%ABlymo-galiojimo-ir-pirkimo-sutarties-%C4%AFvykdymo-u%C5%BEtikrinimas>).

Nagrinėjamu atveju Laimėtojas 2025-04-06 pasiūlymu sutiko su Pirkimo dokumentais ir juose nustatytomis sąlygomis. Sutarties projekto Specialiųjų sąlygų 8.2 papunktis numatė šiuos užtikrinimo būdus ir terminus: Tiekėjas ne vėliau kaip per 10 (dešimt) darbo dienų nuo Sutarties pasirašymo dienos turi pateikti Pirkėjui 10 % Pradinės Sutarties vertės be PVM. Sutarties įvykdymas gali būti užtikrinamas: Pavedimu į Užsakovo banko sąskaitą <...>; Pirmo pareikalavimo banko garantija; Draudimo bendrovės laidavimo draudimu. Tačiau sudarytos Sutarties Specialiųjų sąlygų 8.2 papunktyje minėtų reikalavimų neliko (8.2 papunktyje nurodyta: netaikoma). Be to, Sutarties projekto Bendrųjų sąlygų 10.2 papunktis imperatyviai nustatė, kad „Tiekėjas privalo pateikti Pirkėjui Specialiosiose sąlygose nurodytos rūšies ir dydžio Sutarties įvykdymo užtikrinimą <...>.“ Bendrųjų sąlygų 10.3 papunktyje nurodyta: „Jei Tiekėjas nepateikia Pirkėjui Sutartyje nustatytos vertės Sutarties įvykdymo užtikrinimo per Sutartyje nustatytą terminą, laikoma, kad Tiekėjas atsisakė sudaryti Sutartį ir Pirkėjas turi teisę VPĮ nustatyta tvarka pasiūlyti sudaryti Sutartį kitam tiekėjui.“ Bendrųjų sąlygų 10.10 papunktis numatė, kad „<...> galiojimo terminas turi būti ne trumpesnis nei Sutarties galiojimo terminas.“

Šios aplinkybės įrodo, kad pasirašant Pirkimo sutartį buvo pakeisti Sutarties projekte numatyti reikalavimai, nors kaip minėta, Laimėtojas buvo su jomis sutikęs. Tai reiškia, kad PO nesilaikė Pirkimo dokumentuose nustatytų reikalavimų ir Laimėtojai sudarė palankesnes sąlygas.

Iš PO CPVA teiktų paaiškinimų bei prašymo argumentacijos visiškai neaišku kuo pasireiškė jame nurodomos priešpriešinės nuostatos. Pareiškėja prieštarauja pati sau, teigdama, jog sutinka, kad Sutarties įvykdymo užtikrinimas buvo įtrauktas į Sutarties projektą, bet tuo pat metu nesutinka, kad neva tai nebuvo nustatyta nei kaip jos įsigaliojimo sąlyga, nei kaip prievolių pagal sutartį užtikrinimas. Nesuprantama, kaip galima ir teigti, ir neigti dėl iš esmės tapačių ir betarpiškai susijusių imperatyvių sąlygų, juk Pirkimo dokumentų reikalavimai „Tiekėjas privalo pateikti Pirkėjui“ ir „ne vėliau kaip per 10 (dešimt) darbo dienų“ neatsiejamai susiję su pasekmėmis – „Jei Tiekėjas nepateikia ... laikoma, kad ... atsisakė sudaryti Sutartį.“ Aiškinant tokių reikalavimų prasmę, akivaizdus imperatyvo bei privalomumo egzistavimas. Kadangi minėtos sąlygos viena be kitos neturėtų reikšmės ar įtakos (reikalavimai, nesukeliantys pasekmių, neįpareigoja atitinkamai elgtis), laikytina, kad jos yra susijusios ir privalomos vykdyti, ir paneigia kokią nors neaiškumą ar priešpriešą. Kita vertus, jei pareiškėjai galimai ir kilo kokių nors neaiškumų ar prieštaravimų, turėjo būti vadovaujamosi Sutarties projekto Bendrųjų sąlygų 1.3 papunkčiu, nustatančiu dokumentų aiškinimo eilės tvarką: Techninė specifikacija; Specialiosios sąlygos; Bendrosios sąlygos; Pirkimo dokumentai (išskyrus techninę specifikaciją); Pasiūlymas; Kiti Specialiosiose sąlygose išvardinti priedai. Nurodyta tvarka patvirtina, kad Pirkimo dokumentų Specialiosios ir Bendrosios sąlygos iš esmės nulėmė Pirkimo sutarties sąlygų turinį, o tuo pačiu ir įpareigojo tokiomis sąlygomis sudaryti Sutartį. Be to, pareiškėja, vykdydama Projektą kitose Pirkimo dalyse (1-3) nekeitė Pirkimo dokumentų sąlygų ir neatsisakė sutarčių užtikrinimo priemonių. Visi minėtų Pirkimo dalių laimėtojai PO pateikė kiekvienos atskirai sutarties užtikrinimo priemonės. Tai taip pat paneigia pirmiau minėtus argumentus, nes taip ir neaišku, dėl kokių priežasčių prireikė keisti Pirkimo 4 dalies Sutarties sąlygas, nors kitose dalyse to nereikėjo.

CPVA nesutinka ir su teiginiais, kad Laimėtojo padėtis nepagerėjo. Vertinant Sutarties projekto Specialiųjų sąlygų 8.2 papunktyje įtvirtintus užtikrinimo būdus neginčytina – jie kainuoja. Tai reiškia, kad tiekėjai, teikdami pasiūlymus sutarčių užtikrinimo būdų kainą įskaičiuoja į bendrą pasiūlymo kainą. Pirmas būdas 10 proc. pradinės Sutarties vertės užstatas, o kiti būdai gal ir pigesni, tačiau kaina neaiški, nes Laimėtojas nesikreipė nei į banką, nei į kokią nors draudimo bendrovę. Akivaizdu, kad pakeitus Pirkimo dokumentų sąlygas, Laimėtojas išvengė su Sutarties įvykdymo užtikrinimu susijusių išlaidų, o tai reiškia, kad patyrė naudą, nes nereikėjo nei pervesti 10 proc., nei pirkti banko ar draudikų paslaugų. Kita vertus, tai galėjo sutrukdyti kitiems tiekėjams pateikti konkurencingesnius pasiūlymus. Jeigu kiti tiekėjai būtų žinoję, kad sudarant Pirkimo sutartį nebus reikalauja jos užtikrinimo priemonių, jie būtų galėję pateikti palankesnius pasiūlymus ir dėl to

Pirkime gal būtų dalyvę daugiau tiekėjų. Situacija Laimėtoju palanki dar ir tuo, kad jis išvengdamas didesnio tiekėjų dalyvavimo Pirkime, galėjo siūlyti didesnę kainą ir iš to gauti didesnę naudą.

Sistemiškai vertinant nurodytas Sutarties projekto sąlygas ir pakeistas Sutarties nuostatas, darytina išvada, kad paskelbtuose dokumentuose sutarties įvykdymo užtikrinimui kelti šie reikalavimai: 1) būdai – 10 proc. piniginis užstatas, garantija arba laidavimo draudimas; 2) sumai – ne mažesnė nei 10 (dešimt) % Pirkimo sutarties vertės; 3) pateikimo terminui – per 10 darbo dienų nuo Sutarties pasirašymo dienos; 4) galiojimo terminui – iki visiško prievolių įvykdymo (kol bus išnaudota Sutarties vertė), bet ne ilgiau kaip 4 mėnesiai; 5) įsipareigojimų apimčiai – Sutarties įvykdymo užtikrinimas turi būti besąlyginis ir neatšaukiamas. Būsimos Sutarties sąlygos, įskaitant reikalavimus jos įvykdymo užtikrinimui, buvo žinomos visiems Pirkime dalyvauti pakviestiems tiekėjams ir vėliau (t. y. šalims pasirašius Sutartį) šios sąlygos tapo privalomos tiek pačiai PO, tiek ir Laimėtoju, priešingu atveju būtų paneigtas vienodo požiūrio (lygiateisiškumo) principas.

Prašyme nurodytos aplinkybės negali būti laikomos pateisinančiomis ir/ar eliminuojančiomis PO atsakomybę. Teismų praktikoje yra pripažįstama, kad viešųjų pirkimų principų pažeidimas yra prilyginamas imperatyviųjų nuostatų pažeidimui būtent dėl to, kad šie, kaip ir kitos VPI imperatyviosios nuostatos, susiję su viešojo intereso apsauga; viešųjų pirkimų principų pažeidimai yra objektyvaus ir absoliutaus pobūdžio; kiekvienas viešųjų pirkimų principų pažeidimas laikytinas esminiu pažeidimu, ir toks pažeidimo nustatymas suponuoja teismų pareigą pripažinti tokius perkančiosios organizacijos veiksmus neteisėtais ir spręsti dėl padarinių (*LAT 2017-02-14 nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-7-23-248/2017*). LAT formuojamojoje praktikoje pažymėta, kad PO nustatyta bendroji pareiga objektyviai ir kruopščiai vykdyti viešojo pirkimo procedūras, užtikrinti viešųjų pirkimų principų laikymąsi ir tikslo pasiekimą (žr., pvz., *LAT 2013-12-11 nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-656/2013*). Už VPI tinkamą vykdymą ir pasiektus rezultatus pirmiausia atsakinga būtent PO. Jei ši nevykdo iš VPI kylančių pareigų ar vykdo netinkamai, būtent jai turi tekti neigiami padariniai (žr. *LAT 2021-01-18 nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-178-469/2021*).

VPT komentuodama VPI 86 straipsnio 2 dalies turinį, yra nurodžiusi, kad situacija, kai tiekėjas „<...> nepateikia pirkimo dokumentuose nustatyto pirkimo sutarties įvykdymo užtikrinimo dokumento reiškia, kad net ir tuo atveju, jei tiekėjas, kuriam pasiūlyta sudaryti pirkimo sutartį, ją pasirašo, tačiau iki perkančiosios organizacijos nurodyto termino nepateikia sutarties įvykdymo užtikrinimą patvirtinančio dokumento, laikoma, kad tiekėjas atsisakė sudaryti sutartį. Ši sąlyga taikoma tik tuo atveju, jei pirkimo sąlygose yra nustatytas reikalavimas pateikti pirkimo sutarties galiojimo užtikrinimą <...>. Visais atvejais, kai pirkimo dokumentuose yra nustatytas reikalavimas pateikti pirkimo sutarties įvykdymo užtikrinimą, pirkimo sąlygose rekomenduotina papildomai detalizuoti (perrašyti įstatymo nuostatą) minėtas tokio užtikrinimo nepateikimo pasekmes, tam, kad pirkimo dalyviai iš anksto žinotų, jog tokio dokumento nepateikimas bus laikomas piktnaudžiavimu ir atsisakymu sudaryti sutartį VPI 86 straipsnio 2 dalies prasme“ (<https://klausk.vpt.lt/hc/lt/articles/360016427679--86-straipsnis-Pirkimo-sutarties-ar-preliminarijos-sutarties-sudarymas>).

VPI 86 straipsnio 3 dalyje reglamentuojama, kad sudarant pirkimo sutartį ar preliminarąją sutartį, joje negali būti keičiama laimėjusio tiekėjo pasiūlymo kaina, sąnaudos ar kitos sąlygos, derybų ar dialogo atveju – galutinai suderėta kaina, sąnaudos ar kitos sąlygos ir pirkimo dokumentuose nustatytos pirkimo sąlygos. Apie tai pasisakyta ir Pirkimo dokumentų <https://viesiejipirkimai.lt/epps/cft/listContractDocuments.do?resourceId=1463618> Viešojo pirkimo atviro konkurso bendrųjų sąlygų (Atsiliepimo priedas Nr. 6) 21.6 papunktyje.

PO privalo tiksliai laikytis paskelbtų pirkimo dokumentų (*LAT 2013-04-03 Viešųjų pirkimų reglamentavimo ir teismų praktikos apžvalga (I) Nr. AC-38-I*). Tikslus paskelbtų viešojo pirkimo dokumentų (sąlygų) laikymasis reiškia, jog PO neleidžiama, įskaitant, bet neapsiribojant, itin laisvai interpretuoti savo suformuluotas aiškias viešojo pirkimo sąlygas, nes taip iš esmės gali būti pakeistas sąlygų turinys (*LAT 2011-11-24 nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-458/2011*).

Pirkimo sąlygose buvo numatytos dvi būtinos sąlygos Sutarties įsigaliojimui: pirma, šalys turi pasirašyti Sutartį (10.1 papunktis); antra, Laimėtojas pagal Sutarties projekto Bendrųjų sąlygų 10.2 papunktį privalėjo per nustatytą terminą pateikti Pirkimo sąlygas atitinkantį Sutarties įvykdymo užtikrinimo dokumentą. To nepadarius, pagal 10.3 papunktį laikoma, kad tiekėjas atsisakė sudaryti

Sutartį. Tai patvirtina ir Pirkimo dokumentų (<https://viesiejiirpirkimai.lt/epps/cft/listContractDocuments.do?resourceId=1463618>) Viešojo pirkimo atviro konkurso bendrųjų sąlygų 21.5 papunkčio nuostata: Jeigu laimėjęs tiekėjas atsisako sudaryti sutartį, arba jeigu iki PO nurodyto termino nepateikia pirkimo sąlygose nustatyto sutarties įvykdymo užtikrinimą patvirtinančio dokumento arba neįvykdo kitų sutartyje nustatytų jos įsigaliojimo sąlygų, ją sudaryti siūloma tiekėjui, kurio pasiūlymas pagal nustatytą pasiūlymų eilę yra pirmas po tiekėjo, atsisakiusio sudaryti sutartį, nepateikusių sutarties įvykdymo užtikrinimo ar neįvykdžiusio sutarties įsigaliojimo sąlygų.

VPI 29 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatyta, kad pirkimo (ar atskiros pirkimo dalies) ar projekto konkurso procedūros baigiasi, „kai sudaroma pirkimo sutartis ir pateikiamas sutarties įvykdymo užtikrinimas, jeigu jo buvo reikalaujama <...>“. Taigi, įstatymų leidėjas, kaip vieną iš pirkimo procedūros pabaigos atvejų įtvirtino dvi kumuliatyvias (taikomas kartu) sąlygas, numatančias, kad: turi būti sudaroma pirkimo sutartis ir pateikiamas sutarties įvykdymo užtikrinimas, jeigu jo buvo reikalaujama. Neįgyvendinus vienos iš minėtų sąlygų, pirkimo procedūros negali būti laikomos pasibaigusiomis. Šią CPVA poziciją patvirtina ir VPT viešinamame VPI komentare pateiktas paaiškinimas: „Dėl pirkimo sutarties sudarymo pažymėtina ir tai, kad viešojo pirkimo procedūroms pasibaigti neužtenka tik sudaryti pirkimo sutarties, bet papildomai turi būti pateikiamas ir pirkimo sutarties įvykdymo užtikrinimas <...>“.

PO turi pareigą griežtai laikytis jos paskelbtų viešojo pirkimo sąlygų ne tik pasiūlymų vertinimo metu, bet ir iki sutarties įvykdymo pabaigos. PO negali vienašališkai pakeisti pagrindinių viešojo pirkimo sąlygų, ypač tos, kuri, jei būtų viešojo pirkimo kvietime, būtų leidusi tiekėjams pateikti iš esmės kitus pasiūlymus. Jei PO, nesant išankstinio paskelbimo apie viešojo pirkimo sutarties pakeitimo galimybę, viešojo pirkimo sutarties vykdymo metu būtų leista pakeisti pirkimo sąlygas, pastarųjų, tokių, kokios buvo paskelbtos iš pradžių, turinys būtų iškreiptas ir neišvengiamai taip būtų pažeisti lygiateisiškumo ir skaidrumo principai, nes nebūtų užtikrintas viešojo pirkimo sąlygų vienodumas ir procedūrų objektyvumas (*ESTT 2004-04-09, Komisija prieš CAS Succhi di Frutta, C-496/99; LAT 2011-10-17 nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-304/2011*). ESTT taip pat išaiškino, kad siekiant užtikrinti procedūrų skaidrumą ir vienodą požiūrį į konkurso dalyvius (lygiateisiškumą), viešojo pirkimo sutarties nuostatų pakeitimai yra naujos sutarties sudarymas ES viešųjų pirkimų nuostatų prasme, jei nustatomos iš esmės skirtingos sąlygos nei pradinėje sutartyje ir taip parodoma šalių valia sudaryti naują susitarimą dėl esminių tokios sutarties sąlygų (*ESTT 2000-10-05 sprendimas Komisija prieš Prancūziją, C 337/98*). Vadovaujantis ESTT išaiškinimu, derybos ir sutarties sudarymas su tiekėju pagal konkurso sąlygų neatitinkančias sąlygas pažeidžia tiekėjų lygiateisiškumo principą (*ESTT 1993-06-22 sprendimas byloje Komisija prieš Daniją, C-243/89*). Viešojo pirkimo sąlygos gali būti keičiamos tik prieš dalyviams pateikiant pasiūlymus (*ESTT 2017-04-05 sprendimas byloje Borta, C-298/15*). Skaidrumo pareiga reiškia, jog visos sutarties sudarymo procedūros sąlygos ir taisyklės skelbime apie pirkimą arba pirkimo dokumentuose turi būti suformuluotos aiškiai, tiksliai ir nedviprasmiškai, kad leistų visiems deramai informuotiems ir rūpestingiems dalyviams suprasti jų tikslią reikšmę ir juos aiškinti vienodai, o PO – veiksmingai patikrinti, ar dalyvių pasiūlymai atitinka konkrečiam pirkimui taikomus kriterijus (*ESTT 2014-11-06 sprendimas byloje Cartiera dell'Adda, C-42/13*).

Nagrinėjamu atveju Sutarties projekte buvo aiškiai nurodyta, kad Sutartis įsigalioja ją pasirašius abiem šalims ir tiekėjui per nustatytą terminą pateikus galiojančią Sutarties įvykdymo užtikrinimą. Laimėtojas, pateikdamas pasiūlymą, patvirtino, jog sutinka su visomis Pirkimo sąlygomis ir, kad Sutarties sąlygos, įskaitant reikalavimus jos įvykdymo užtikrinimui bei jos įsigaliojimui, jam buvo žinomos ir suprantamos, taigi jam buvo žinomos ir šių sąlygų nesilaikymo neigiamos pasekmės. Pareiškėja privalėjo reikalauti, kad Laimėtojas nustatytu terminu pateiktų tinkamą Sutarties įvykdymo užtikrinimą patvirtinantį dokumentą, o Laimėtojui tokio dokumento nepateikus, vadovaujantis Sutarties projekto Bendrųjų sąlygų 10.3 p. nuostatomis, laikyti, kad Laimėtojas atsisakė sudaryti Sutartį ir įvertinus tai, kad Pirkime pasiūlymus pateikė ir kiti tiekėjai, VPI nustatyta tvarka pasiūlyti sudaryti Sutartį kitam tiekėjui. Todėl toks nepagrįstas ir neteisėtas Pirkimo sąlygų modifikavimas (Sutartyje atsisakius jos įvykdymo užtikrinimo) yra laikomas esminiu. Būtent šios aukščiau nurodytos aplinkybės pavirtina, kad pažeidimas turėjo įtakos sąžiningai tiekėjų

konkurencijai, atitinkamai ir Pirkimo rezultatui. Nepaisant to, kad pareiškėja nurodo, jog Sutartis buvo įvykdyta tinkamai, tai nepaneigia fakto, kad PO nesilaikė savo pačios nustatytų reikalavimų ir Laimėtoji sudarė palankesnes sąlygas, nei buvo nustatyta Pirkimo dokumentuose.

Lietuvos apeliacinis teismas (toliau – LApT) yra pasisakęs, kad kai pirkimo sąlygose ir sutartyje yra aiškiai numatyta tiekėjo pareiga pasirašius sutartį per joje nustatytą terminą pateikti sutarties įvykdymo užtikrinimą, pastarajam tokio dokumento nepateikus, bet kokie tolimesni sutarties pakeitimai (taigi ir pats sutarties vykdymas kaip toks) galimi „tik jos galiojimo laikotarpiu, o šioje byloje, nors šalys pirkimo sutartį pasirašė, tačiau sutartis neišgaliojo ieškovei nepateikus sutarties įvykdymo užtikrinimo“ (2022-11-10 *nutartis civilinėje byloje Nr. e2A-1029-370/2022*). Taigi, LApT vertino, kad PO pirkimo dokumentuose nustatyti reikalavimai, tarp kurių ir reikalavimai sutarties įvykdymo užtikrinimui, yra imperatyvaus pobūdžio, todėl jų privalo laikytis visi pirkime dalyvaujantys asmenys: tiek tiekėjai, tiek ir PO. Pastarajai nustačius reikalavimą, jog tiekėjas, pasirašęs sutartį, privalo pateikti sutarties įvykdymą užtikrinantį dokumentą, kuris privalo atitikti nustatytąsias sąlygas ir šio reikalavimo įvykdymą susiejusi su sutarties įsigaliojimu, vėliau negali ignoruoti šių reikalavimų ir privalo elgtis taip, kaip yra pati nustačiusi.

Dėl finansinės korekcijos teisėtumo ir proporcingo Agentūra nurodo, kad pareiškėjos dėstoma pozicija yra nepagrįsta. Pažeidimo nustatymo motyvai pakankamai išsamiai ir detalai nurodyti Sprendimo motyvuojamojoje dalyje. Sprendimas priimtas ir finansinė korekcija nustatyta išanalizavus faktines aplinkybes bei surinktus duomenis, taip pat atsižvelgus į pareiškėjos teiktus paaiškinimus bei vadovaujantis viešųjų pirkimų teisiniu reguliavimu ir aktualia teismų praktika, taip pat pažeidimo tyrimo atlikimą reglamentuojančiais teisės aktais. Sprendimu pritaikyta 25 proc. dydžio finansinė korekcija yra teisėta, pagrįsta ir proporcinga.

CPVA, vykdydama administruojančios institucijos funkcijas pagal 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos administruojančiųjų institucijų ir tarpinės institucijos funkcijų sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos finansų ministro 2021-07-02 įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl funkcijų paskirstymo įgyvendinant 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programą“, 4.5 papunktį atlieka įtariamų pažeidimų, padarytų įgyvendinant projektus, tyrimus, priima sprendimus dėl pažeidimų, taip pat priima sprendimus nepripažinti tinkamomis finansuoti išlaidų ar jų dalies, kai nustato, kad šios išlaidos ar jų dalis neatitinka ES ir (ar) nacionaliniuose teisės aktuose, reglamentuojančiuose Investicijų programos įgyvendinimą, keliamų reikalavimų arba įgyvendinant projektus nebuvo pasiekti nustatyti projektų rodikliai ar jų dalis, arba priima sprendimus susigrąžinti iš projektų vykdytojų lėšas, išmokėtas netinkamoms finansuoti išlaidoms apmokėti, ir (ar) kitas pagal Europos Sąjungos ir (ar) nacionalinius teisės aktus ir (ar) projektų sutartis reikalaujamas grąžinti lėšas ir apie tai informuoja projekto vykdytoją ir ministeriją, imasi teisės aktuose nustatytų veiksmų dėl lėšų grąžinimo ministerijai.

Nagrinėjamu atveju CPVA sprendė, kad su įtariamu pažeidimu susijusi informacija turi pažeidimo požymių, nurodytų Reglamento Nr. 2021/1060 2 straipsnio 31 punkte, taigi ir PAFT 3.25.1 papunktyje, o atlikus pažeidimo tyrimą, priėjo prie išvados, kad Sprendime nagrinėto pažeidimo atveju yra tenkinami visi trys aukščiau nurodyti pažeidimą kvalifikuojantys požymiai. Pirma, PO pažeidė teisės aktų nuostatas. Antra, pažeidimas buvo padarytas pareiškėjos veiksmais, t. y. ji pakeitė (visiškai atsisakė) Pirkimo sutarties sąlygas ir nereikalavo Laimėtojo pateikti Sutarties įvykdymo užtikrinimo. PAFT 7 priedo „Pirkimų taisyklės“ 2 punkte nustatyta, kad pareiškėjas, projekto vykdytojas ar partneris, kurie yra perkančiosios organizacijos pagal VPĮ <...>, pirkimus vykdo vadovaudamiesi atitinkamu įstatymu ir jo įgyvendinamaisiais teisės aktais. Pareiškėjai buvo žinoma, kad ji privalės laikytis PAFT nuostatų, o tai reiškia, kad ir viešuosius pirkimus reglamentuojančius teisės aktų reikalavimų. Pažymėtina ir tai, kad dėl subjektyviosios pažeidimo pusės reikšmės, LVAT yra konstatavęs, kad „<...> nesilaikydamas viešųjų pirkimų reikalavimų, ūkio subjektas daro pažeidimą, kurio pasekmė – nepagrįstai iš ES fondų gauta nauda. Finansinei korekcijai taikyti ir nepagrįstai gautai naudai išieškoti pagal Reglamentą Nr. 1303/2013 ir Reglamentą Nr. 2988/95 nėra reikalaujama nustatyti (įrodyti) ūkio subjekto kaltę (tyčią ar aplaidumą) darant viešųjų pirkimų reikalavimų pažeidimą“ (LVAT 2023-10-25 *nutartis administracinėje byloje Nr. eA-527-629/2023*). Vadinas, norint kvalifikuoti pažeidimą, kaip jis apibrėžtas ES teisiniame reguliavime, vadovaujantis

teismų formuojama praktika, nėra būtina nustatyti PO kaltės. Trečia, pareiškėjos padarytas pažeidimas sukėlė neigiamas pasekmes ES lėšų panaudojimui. CPVA manymu, pareiškėjos padarytas pažeidimas nelaikytinas formaliu, be to, LVAT jurisprudencijoje išaiškinta, kad net ir formalūs viešojo pirkimo trūkumai konkrečioje situacijoje gali patvirtinti, kad pirkimas buvo atliktas pažeidžiant skaidrumo, viešumo, vienodo vertinimo ar kitus pagrindinius viešųjų pirkimų vykdymo, o tokių viešųjų pirkimų principų pažeidimas negali būti laikomas mažareikšmiu pažeidimu (*LVAT 2018-04-23 nutartis administracinėje byloje Nr. A-727-502/2018; LVAT 2016-03-31 nutartis administracinėje byloje Nr. A-2868-502/2016; LVAT 2013-12-23 nutartis administracinėje byloje Nr. A756-2046/2013*).

Pagal PAFT 214.1 papunktį, įtarus pažeidimą, netinkamų finansuoti išlaidų dydis apskaičiuojamas Apskaičiavimo metodikos 3 ir 4 punktuose nustatyta tvarka. Šios metodikos 3.2 papunktis nustato, kad netinkamos finansuoti projekto išlaidos apskaičiuojamos vadovaujantis Gairėmis. LVAT yra nurodęs, kad Gairės suformuluotos taip, kad jos savyje inkorporuoja proporcingumo principą taikant atitinkamas finansines korekcijas, t. y. finansinės korekcijos dydis parenkamas priklausomai nuo padaryto pažeidimo pobūdžio, sunkumo (*LVAT 2022-01-26 nutartis administracinėje byloje Nr. A-62-525/2022*). Be to, finansinės pataisos gali būti taikomos tik jei konkretus pažeidimas turi arba galėtų turėti finansinį poveikį ES biudžetui. Todėl šiose Gairėse nurodytų (arba į juos panašių) rūšių pažeidimai, dėl kurių Gairių 2 skirsnyje „Pažeidimų rūšys ir atitinkamos finansinių pataisų normos“ nustatyta fiksuoto dydžio pataisa, laikomi turinčiais finansinį poveikį. Gairėse yra įtvirtinta teisinė prezumpcija, kad nurodyti pažeidimai arba į juos panašūs turi finansinį poveikį ES finansiniams interesams, todėl juos nustačius turi būti taikoma korekcija. Be to, pažeidimo sąvokoje aiškiai atskleidžiama pažeidimo esmė – tai ne tik realios žalos atsiradimas, bet ir žalos hipotetinė galimybė.

ESTT ne kartą yra konstatavęs, kad viešojo pirkimo sutarčių sudarymo taisyklių nesilaikymas yra pažeidimas, jeigu negalima atmesti galimybės, kad tas pažeidimas turėjo poveikį fondo biudžetui. Tokiu atveju nereikalaujama įrodyti konkretaus finansinio poveikio (*ESTT 2016-07-14 sprendimas byloje Wrocław – Miasto na prawach powiatu, C-406/14; 2017-12-06 sprendimas Compania Nationala de Administrare a Infrastructurii Rutiere SA, C-408/16*). LVAT taip pat yra nurodęs, kad pažeidimas yra tik tada, kai dėl nepagrįstų ES bendrojo biudžeto išlaidų padaroma arba gali būti padaryta žala šiam biudžetui. Todėl tokį pažeidimą reikia laikyti pažeidimu, jeigu jis gali turėti poveikio biudžetui. Kaip ne kartą konstatuota ESTT, viešojo pirkimo sutarčių sudarymo taisyklių nesilaikymas yra pažeidimas, jeigu negalima atmesti galimybės, kad tas pažeidimas turėjo poveikio fondo biudžetui (*LVAT 2023-10-25 nutartis, priimta administracinėje byloje Nr. eA-527-629/2023*).

Tokiais atvejais, kai konkretaus finansinės žalos dydžio neįmanoma nustatyti, yra svarbus tik teisinis, o ne faktinis jo realumas. LVAT ne kartą yra išaiškinęs, kad teisės aktai nenustato, jog finansinės korekcijos negali būti taikomos, jei pažeidimai nesukėlė tiesioginių, matomų neigiamų padarinių (*LVAT 2022-11-16 nutartis administracinėje byloje Nr. A-441-525/2022; 2022-12-14 nutartis administracinėje byloje Nr. A-652-662/2022*). Be to, ESTT yra nurodęs, kad netgi tikslaus finansinio poveikio neturintys pažeidimai gali labai paveikti finansinius ES interesus (*2005-09-15 sprendimas byloje Airija prieš. Europos Bendrijų Komisiją, C 199/03*). Net ir formalūs viešojo pirkimo trūkumai konkrečioje situacijoje gali patvirtinti, kad pirkimas buvo atliktas pažeidžiant skaidrumo, viešumo, vienodo vertinimo ar kitus pagrindinius viešųjų pirkimų vykdymo imperatyvus. Vien tik šių principų pažeidimas gali sudaryti pagrindą taikyti griežtas poveikio priemones, nes tokie pirkimo trūkumai paprastai negali būti laikomi mažareikšmiais (pirmiau minėtos LVAT 2018-04-23, 2016-03-31, 2013-12-23 nutartys). ESTT 2016-07-14 prejudiciniame sprendime byloje Wrocław - Miasto na prawach powiatu v. Minister Infrastruktury i Rozwoju (C-406/14), pasisakydamas apie Reglamento Nr. 1083/2006 98 straipsnyje numatytą finansinio koregavimo mechanizmą, pažymėjo, kad pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalis reikalaujama, jog valstybės narės atliktų finansinį koregavimą, jeigu nustatomas pažeidimas. Vadinasi, nustačius pažeidimą, finansinės korekcijos taikymas yra privaloma, o ne alternatyviai pasirenkama procedūra.

Atsižvelgiant į tai, kad Administracija pažeidė pagrindinius viešųjų pirkimų principus, negalima atmesti galimybės, kad tokiu pažeidimu buvo padaryta potenciali žala ES biudžetui.

Pareiškėja akcentuoja ESTT 2024-10-04 sprendime byloje Nr. C 175/23 paminėtas finansinės korekcijos taikymo taisykles, tačiau jų niekaip nesusieja su ginčo situacija. ESTT 2024-10-04 sprendime, priimtame byloje Nr. C 175/23, Reglamente Nr. 1303/2013 apibrėžtos pažeidimo sudėties aiškinimas nepasikeitė. ESTT sprendime konstatavo, jog trečioji Reglamento Nr. 1303/2013 2 straipsnio 36 punkte įtvirtinta pažeidimo sąvokos sąlyga egzistuoja dviem alternatyviais atvejais: konstatavus, kad ES arba nacionalinio teisės nuostatų pažeidimu padaroma arba gali būti padaryta žala ES biudžetui. Kai neįmanoma tiksliai apskaičiuoti iš ES biudžeto mokėtinų neteisėtų išlaidų sumos, laikantis proporcingumo principo, taikoma fiksuoto dydžio arba ekstrapoliuota finansinė pataisa, visų pirma, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ir sunkumą. Šią fiksuoto dydžio arba ekstrapoliuotą finansinių pataisų normų skalę, laikantis proporcingumo principo, gali nustatyti Europos Komisija arba pačios valstybės narės savo nacionaliniame reglamentavime. Kitaip tariant, tuo atveju, kai nėra įmanoma nustatyti realios žalos ES biudžetui, potenciali žala nustatoma Gairių arba nacionalinio analogo nuostatomis. Lietuvos Respublikoje galiojančiame nacionaliniame reglamentavime (Metodikos 3.2 papunktyje) nurodyta, kad netinkamos finansuoti projekto išlaidos apskaičiuojamos vadovaujantis Gairėmis.

Finansinė korekcija nebuvo taikyta automatiškai, priešingai, buvo įvertintas pažeidimo pobūdis, sunkumas ir kitos finansinės korekcijos dydžio individualizavimui reikšmingos aplinkybės. Sprendimu nustatytas pažeidimas yra susijęs su tuo, jog PO, sudarant Sutartį pakeistomis sąlygomis, leido Laimėtoju nepateikti Sutarties įvykdymo užtikrinimo, nors to reikalauta Pirkimo sąlygose, kas prilyginama deryboms su vienu iš dalyvių, kurių metu pakeistos Pirkimo sąlygos ir sudaryta Sutartis pagal pakeistas sąlygas. Todėl finansinė korekcija turėjo būti nustatoma ir taikoma pagal pažeidimo pobūdį, kuris yra arčiausias nustatytam CPVA pažeidimui, t. y. Gairių 2.2 lentelės 17 punktu, kuriame numatyta, kad pažeidimas nustatomas tais atvejais, kai vykdomos derybos sutarties skyrimo procedūros metu, įskaitant laimėjusio pasiūlymo keitimą vertinimo metu, t. y. pagal atvirą arba ribotą procedūrą PO derasi su kuriuo nors vienu arba keliais konkurso dalyviais vertinimo etapu, ir todėl pradinių skelbime apie pirkimą arba pirkimo specifikacijose nustatytų sąlygų atžvilgiu iš esmės pakeičiama sutartis. Kitų, panašaus pobūdžio, pažeidimų Gairėse nėra numatyta.

Kaip nurodyta Sprendime, pareiškėja Pirkimo sutartį su Laimėtoju sudarė pagal pakeistas Pirkimo sąlygas. Taip pat įvertintos ir šios aplinkybės: 1) vykdytas tarptautinis pirkimas, kuris buvo aktualus ES rinkai; 2) pasiūlymą pateikė 4 dalyviai; 3) pretenzijų dėl pakeistų Pirkimo sąlygų sudarant Sutartį Pirkime nebuvo gauta; 4) PO nesilaikė Pirkimo dokumentų sąlygų ir imperatyvių VPI nuostatų, nukrypo nuo savo pačios Pirkimo dokumentuose nustatytų reikalavimų Sutarties įvykdymo užtikrinimui bei tokiu būdu sudarė Laimėtoju išskirtines sąlygas. Užtikrinimo reikalavimo panaikinimas pažeidžia tiekėjų teisėtus lūkesčius ir sąžiningos konkurencijos principą. Pirkimo sutarties sąlygos pakeitimas, kuomet yra atsisakoma reikalavimo (šiuo atveju dėl Sutarties įvykdymo užtikrinimo), jei šis pakeitimas būtų padarytas jau paskelbus apie Pirkimą dar iki pasiūlymų pateikimo, būtų laikomas esminių, galinčių pritraukti daugiau potencialių tiekėjų. Tokiu atveju, vadovaujantis VPI 29 straipsnio 3 dalimi, Pirkimas turėjo būti nutraukiamas ir skelbiamas naujas.

CPVA tinkamai kvalifikavo padarytą pažeidimą, nustatė visus būtinus jo elementus bei pritaikė proporcingą finansinę korekciją. Todėl nėra jokio teisinio ir faktinio pagrindo Sprendimu pritaikytos finansinės korekcijos mažinti ir/ar naikinti. Sprendimas yra pagrįstas ir teisėtas.

Komisijos posėdyje atsakovės atstovas palaikė atsiliepimo argumentus, prašė prašymą atmesti, akcentavo, kad nėra aišku, kiek būtų pasikeitęs pirkimas, pasiūlymo kaina, jeigu būtų žinoma, kad Sutarties įvykdymo užtikrinimo dokumento nebus reikalaujama. Žalą sieti su galima užtikrinimo kaina nėra pagrindo.

Prašymas atmestinas

Remiantis bylos dokumentais ir CVPIS informacija (<https://viesiejiirkimai.lt/epps/cft/prepareViewCfTWS.do?resourceId=1463618>) nustatyta, kad Administracija konkurso būdu įvykdė Pirkimą, apie kurį buvo paskelbta 2025-03-04. Su Laimėtoju UAB „2Nojus“ 2025-05-14 sudaryta Sutartis, kurios vertė – 34 412,40 Eur su PVM.

Agentūra, atlikusi paskesnę Pirkimo dokumentų patikrą, įtarė pažeidimą bei atlikusi tyrimą, priėmė Sprendimą, dėl kurio kyla ginčas šioje byloje.

Sprendimu nustatyta, kad Sutartyje dėl Pirkimo 4 dalies pakeistos Sutarties projekto Specialiųjų sąlygų 8.2 papunkčio nuostatos ir nebereikalaujama pateikti Sutarties įvykdymo užtikrinimo dokumento, kaip to buvo reikalaujama paskelbtuose Pirkimo dokumentuose. Konstatavus VPĮ 86 straipsnio 3 dalies ir 17 straipsnio 1 dalyje įtvirtintų viešųjų pirkimų principų pažeidimą, vadovaujantis Gairių 17 punktu pritaikyta 25 proc. dydžio korekcija nuo Sutarties vertės.

Pirkimui, atsižvelgiant į Pirkimo paskelbimo datą, taikomos VPĮ redakcijos, galiojusios nuo 2025-02-01 iki 2025-09-30, nuostatos.

VPĮ 17 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad PO užtikrina, jog vykdant pirkimą būtų laikomasi lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo, skaidrumo principų. VPĮ 86 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad sudarant pirkimo sutartį <...>, joje negali būti keičiama laimėjusio tiekėjo pasiūlymo kaina, sąnaudos ar kitos sąlygos, pirkimo dokumentuose nustatytos pirkimo sąlygos <...>. Analogiška sąlyga numatyta ir Pirkimo Bendrųjų sąlygų 21.6 papunktyje.

VPĮ komentare dėl 86 straipsnio 3 dalies nurodyta, kad: ESTT yra išaiškinęs, kad derybos ir sutarties sudarymas su tiekėju pagal konkurso sąlygų neatitinkančias sąlygas pažeidžia tiekėjų lygiateisiškumo principą. Ši nuostata koreliuoja su VPĮ 35 straipsniu, kuriame yra įtvirtinta pirkimo dokumentų apimtis bei turinys. Pirkimo ar preliminarinių sutarčių projektai yra pirkimo sąlygų sudedamoji dalis. Pagal ESTT 2017-04-05 sprendimą Borta byloje pirkimo sąlygų keitimas turi atitikti suformuluotus Borta kriterijus (trečiasis Borta kriterijus – pirkimo sąlygos gali būti keičiamos tik prieš dalyviams pateikiant pasiūlymus). Atitinkamai pasiūlymo, neatitinkančio pirkimo sąlygų, vertinimas kaip tinkamo, reikštų pirkimo sąlygų pakeitimą, nesivadovaujant (apeinant) Borta kriterijais (t. y. sudarant sutartį, pakeitus pasiūlymo kainą, sąnaudas ar kitas sąlygas). Pasiūlymas tikslinamas pagal VPĮ 55 straipsnio 9 dalyje nustatytus reikalavimus gali būti tik iki PO sprendimo dėl pirkimo ar preliminariosios sutarties sudarymo priėmimo (<https://klausk.vpt.lt/hc/lt/articles/360016427679-86-straipsnis-Pirkimo-sutarties-ar-preliminariosios-sutarties-sudarymas>).

VPĮ 36 straipsnio 6 dalyje reglamentuoja, kad PO savo iniciatyva gali paaiškinti (patikslinti) dokumentus nesibaigus pasiūlymų pateikimo terminui. Kai tikslinama skelbime paskelbta informacija, PO privalo atitinkamai patikslinti skelbimą ir prireikus pratęsti pasiūlymų pateikimo terminą protingumo kriterijų atitinkančiam laikotarpiui, per kurį tiekėjai, rengdami pasiūlymus, galėtų atsižvelgti į patikslinimus. Tarptautinių pirkimų atveju negali būti daromi tokie esminiai pirkimo sąlygų pakeitimai, dėl kurių būtų buvę galima leisti dalyvauti kitiems kandidatams, negu iš pradžių atrinktiesiems, arba pirkimo procedūra būtų pritraukusi daugiau dalyvių.

Teismų praktikoje pripažįstama, jog PO privalo tiksliai laikytis paskelbtų pirkimo dokumentų. Tikslus paskelbtų viešojo pirkimo dokumentų (sąlygų) laikymasis reiškia, jog PO neleidžiama, įskaitant, bet neapsiribojant, itin laisvai interpretuoti savo suformuluotas aiškias viešojo pirkimo sąlygas, nes taip iš esmės gali būti pakeistas sąlygų turinys (žr. CPVA Sprendime nurodytą teismų praktiką).

Taigi, Sutarties sudarymo momentu yra draudžiama keisti tiek laimėjusio tiekėjo pasiūlymą, tiek sutarties sąlygas, kurios yra pirkimo dokumentų sudėtinė dalis. VPĮ 36 straipsnio 6 dalis suteikia teisę PO tikslinti savo parengtus pirkimo dokumentus, tačiau taip pat įpareigoja tikslinimus atlikti tik iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos.

Nagrinėjamu atveju Pirkimo dokumentuose – Sutarties projekto Specialiosiose sąlygose 8.1 papunktyje nustatyta, kad Prievolių pagal Sutartį įvykdymas užtikrinamas: Netesybomis (delspinigiais, bauda); 8.2 papunktyje „Sutarties įvykdymo užtikrinimo pateikimas“ numatyta, jog tiekėjas ne vėliau kaip per 10 (dešimt) darbo dienų nuo Sutarties pasirašymo dienos „turi pateikti Pirkėjui 10 % Pradinės Sutarties vertės be PVM“. Sutarties įvykdymas gali būti užtikrinamas: pavedimu į Užsakovo banko sąskaitą <...>; pirmo pareikalavimo banko garantija; draudimo bendrovės laidavimo draudimu (8.2.1–8.2.3 papunkčiai). Sutarties projekto Bendrųjų sąlygų 10 skyriuje (kurio nuostatos taikomos tuomet, jei Specialiosiose sąlygose numatyta, kad tinkamam Sutarties įvykdymui užtikrinti tiekėjas turi pateikti banko garantiją arba draudimo bendrovės

laidavimo draudimo raštą arba kitą Specialiosiose sąlygose nurodytą sutartinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimą), buvo nurodyta, kad tiekėjas privalo pateikti pirkėjui Specialiosiose sąlygose nurodytos rūšies ir dydžio Sutarties įvykdymo užtikrinimą – pirmo pareikalavimo banko garantiją arba draudimo bendrovės laidavimo draudimo raštą (kartu su draudimo bendrovės laidavimo draudimo raštu turi būti pateiktas ir pasirašytas draudimo liudijimas (polisas) bei dokumentas, įrodantis, kad draudimo įmoka už išduotą laidavimo draudimo raštą yra sumokėta), atitinkantį Bendrųjų sąlygų 10 skyriuje nurodytas sąlygas, per Specialiosiose sąlygose nustatytą terminą (10.2 papunktis). Jei tiekėjas nepateikia pirkėjui Sutartyje nustatytos vertės Sutarties įvykdymo užtikrinimo per Sutartyje nustatytą terminą, laikoma, kad tiekėjas atsisakė sudaryti Sutartį ir pirkėjas turi teisę VPI nustatyta tvarka pasiūlyti sudaryti Sutartį kitam tiekėjui (10.3 papunktis). Sutarties įvykdymo užtikrinime nurodytas jo galiojimo terminas turi būti ne trumpesnis nei Sutarties galiojimo terminas (10.10 papunktis).

Laimėtojas 2025-04-06 pasiūlymu sutiko su Pirkimo dokumentais ir juose nustatytomis sąlygomis. Tačiau su Laimėtoju sudarytos Sutarties Specialiųjų sąlygų 8.2 papunktyje minėtų reikalavimų neliko (8.2 papunktyje nurodyta: netaikoma).

Remiantis išdėstyta darytina išvada, jog Sutarties projekte PO nurodė ir išviešino detalius reikalavimus Pirkimo sutarties įvykdymo užtikrinimo būdams, užtikrinimo pateikimui bei jo turiniui, kurių, sudarydama Sutartį, privalėjo laikytis. Pareiškėjo įgijo pareigą ne tik Sutartį pasirašyti tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios buvo paskelbtos kartu su Pirkimo dokumentais, bet ir reikalauti, kad Laimėtojas Sutarties projekte numatytus reikalavimus išpildytų. Tačiau pasirašant Sutartį buvo pakeisti Sutarties projekte numatyti reikalavimai, ką pagrįstai konstatavo Sprendimu CPVA. Pažymėtina, jog atliekant įtariamo pažeidimo tyrimą Sutarties įvykdymo reikalavimo užtikrinimo atsisakymas buvo nustatytas tiek raštu įforminus jį Sutartyje (8.2 papunkčio netaikymas), tiek faktiškai pareiškėjai patvirtinus, kad užtikrinimo ji neturi.

Pareiškėja, Agentūrai atliekant pažeidimo tyrimą, 2026-01-13 el. paštu Agentūrai pateikė atsakymą, kuriame be kita ko nurodė, jog „Sutarties 8.1 papunktyje numatyta, kad sutarties vykdymas užtikrinamas bauda, delspinigiais, sutarties vykdymo užtikrinimas nenumatytas. 10.1 papunktyje numatytas sutarties įsigaliojimas taip pat nesiejamas su sutarties įvykdymo užtikrinimo pateikimu. UAB „2Nojus“ neturėjo pateikti sutarties įvykdymo užtikrinimo.“ Administracijos 2026-01-15 el. laiške Agentūrai buvo nurodyta, jog „Užtikrinimo nereikalauja, nes nei sutarties įsigaliojimas, nei sutarties vykdymo užtikrinimas nesiejamas su sutarties įvykdymo užtikrinimo pateikimu. 8.2 punktas vertintinas kaip perteklinis ir prieštaraujantis kitoms sutarties sąlygoms.“ Papildomai 2026-01-26 el. paštu pateiktas pareiškėjos atsakymas, jog *užtikrinimo ji neturi*. Pareiškėja taip pat nurodė, kad sutarties įvykdymo užtikrinimo nebuvimas nepakeitė laimėjusio tiekėjo padėties konkurenciniu požiūriu, nes visi tiekėjai pasiūlymus teikė tomis pačiomis sąlygomis, sutartyje liko kitos tiekėjo atsakomybę užtikrinančios priemonės (sutartinė atsakomybė, netesybos), sutartis buvo įvykdyta tinkamai, nepatiriant nuostolių. Tiekėjo teisėti lūkesčiai dėl užtikrinimo reikalavimo negalėjo susiformuoti aiškiai ir vienareikšmiškai. PO priėmė sprendimą pašalinti prieštarą pasirenkant mažesnę naštą ir paliekant kitas atsakomybės priemones tiekėjui, o toks sprendimas turi būti vertinamas kaip formalios neatitikties suvaldymas, o ne tiekėjo padėties nepagrįstas pagerinimas. Administracijos prašymas Komisijai grindžiamas tuo, kad Sutarties įvykdymo užtikrinimas nebuvo nustatytas nei kaip Sutarties įsigaliojimo sąlyga, nei kaip vykdymo užtikrinimo būdas; Pirkimo dokumentuose egzistavo priešpriešinės nuostatos, todėl priimtas sprendimas pašalinti prieštarą.

Tačiau Komisija vertina, jog šie paminėti pareiškėjos teiginiai prieštarauja nurodytoms Pirkimo dokumentų 8.2, 10.2, 10.3 papunkčių nuostatoms, iš kurių akivaizdu, kad Sutarties įvykdymo užtikrinimas buvo numatytas pavedimu, banko garantija ar draudimo bendrovės laidavimo draudimu. Sutarties projekto Specialiųjų sąlygų 8.1 papunktyje numatytas privalo pagal Sutartį įvykdymo užtikrinimas netesybomis (delspinigiais, bauda) negali būti tapatinamas (prilyginamas) numatytam Sutarties įvykdymo užtikrinimui, pateikiant banko garantiją, draudimą ar padarant pavedimą. Neaišku (pareiškėja prašyme Komisijai nenurodė) apie kokių prieštarų pašalinimą pareiškėja kalba ir kokiame kontekste, t. y. kokia teisinė tokio „pašalinimo“ reikšmė sprendžiant ginčą. Teiginiai, kad Sutarties įvykdymo užtikrinimas buvo įtrauktas į Sutarties projektą, tačiau nebuvo nustatytas nei kaip

Sutarties įsigaliojimo sąlyga, nei Sutarties 8.1 papunktyje kaip prievolių pagal sutartį užtikrinimas, Komisijos vertinimu, taip pat nėra aiškūs, dar labiau – yra prieštaringi ir nelogiški. Komisija pritaria atsiliepime nurodytiems argumentams, kad pareiškėja prieštarauja pati sau, teigdama, jog Sutarties įvykdymo užtikrinimas buvo įtrauktas į Sutarties projektą, bet tuo pat metu teigia, kad tai nebuvo nustatyta nei kaip jos įsigaliojimo sąlyga, nei kaip prievolių pagal sutartį užtikrinimas. Pirkimo dokumentų sąlygos „Tiekėjas privalo pateikti Pirkėjui“ ir „ne vėliau kaip per 10 (dešimt) darbo dienų“ susiję su pasekmėmis – jei tiekėjas nepateikia, laikoma, kad jis atsisakė sudaryti Sutartį.

Akcentuotina, jog reikalavimų proporcingumo vertinimas turi būti atliekamas rengiant Pirkimo sąlygas, o ne sudarant Sutartį. Jeigu PO manė, kad reikalavimas Sutartį užtikrinti Pirkimo Specialiųjų sąlygų 8.2 papunktyje nustatytomis užtikrinimo priemonėmis yra perteklinis ar neproporcingas, ji tai turėjo įvertinti dar prieš paskelbdama apie Pirkimą. Kaip pagrįstai nurodyta Sprendime, PO atliktas Sutarties sąlygos pakeitimas, kuomet yra atsisakoma reikalavimo, jei šis pakeitimas būtų padarytas jau paskelbus apie Pirkimą dar iki pasiūlymų pateikimo, būtų laikomas esminiu, galinčiu pritraukti daugiau potencialių tiekėjų. Tokiu atveju, vadovaujantis VPI 29 straipsnio 3 dalimi (PO privalo nutraukti pradėtas pirkimo ar projekto konkurso procedūras, jeigu buvo pažeisti šio įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nustatyti principai ir atitinkamos padėties negalima ištaisyti), Pirkimas turėtų būti nutraukiamas ir skelbiamas naujas pirkimas.

Sprendime išsamiai ir motyvuotai aprašytas pažeidimas, argumentuojant, kodėl buvo pažeisti teisės aktų reikalavimai, nurodyta LVAT ir LAT praktika. Agentūra atsiliepime, atsižvelgdama į pareiškėjo prašymo Komisijai teiginius, papildomai išdėstė išsamius su Sprendimo priėmimu susijusius argumentus, kurie jau buvo aprašyti šiame Komisijos sprendime. Komisija, pritardama Agentūros Sprendime ir atsiliepime nurodytiems teiginiams, jų nebekartoja ir vertina, jog CPVA pagrįstai sprendė, jog PO pažeidė VPI 17 straipsnio 1 dalyje įtvirtintus lygiateisiškumo ir skaidrumo principus bei VPI 86 straipsnio 3 dalies nuostatas, ir šiuo atveju buvo nustatyti visi trys pažeidimo elementai.

Kaip ne kartą yra nurodyta teismų, viešųjų pirkimų principai yra tos imperatyviosios normos, kurių kontekste vertinama dauguma viešųjų pirkimų proceso elementų, taip pat kuriomis galima tiesiogiai remtis, siekiant apginti tiekėjų pažeistas teises viešojo pirkimo srityje (žr., pvz., LAT 2009-02-02 nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-25/2009). Šių principų taikymas apima visas viešojo pirkimo procedūras nuo pradžios iki pabaigos. Lygiateisiškumo, nediskriminavimo, proporcingumo, abipusio pripažinimo ir skaidrumo principų laikymasis garantuoja, kad bus pasiekti viešojo pirkimo tikslai ir išvengta galimų nesąžiningos konkurencijos prielaidų viešojo pirkimo procedūrose (žr., pvz., LAT 2012-11-16 nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-498/2021). Pagrindinis viešųjų pirkimų teisinio reguliavimo siekis yra užtikrinti didžiausią konkurenciją rinkoje bei visiems tiekėjams sudaryti vienodas galimybes dalyvauti viešuosiuose pirkimuose (pvz., LVAT 2024-01-31 nutartis administracinėje byloje Nr. eA-325-662/2024). Nagrinėjamu atveju akivaizdu, kad pareiškėja, nesilaikydama Pirkimo dokumentų sąlygų ir imperatyvių VPI nuostatų, sudariusi Sutartį, kurioje buvo eliminuota Laimėtojo pareiga užtikrinti Sutartį vienu iš Sutarties projekto Specialiųjų sąlygų 8.2 p. numatytu būdu, nesilaikė Pirkimo dokumentuose nustatytų reikalavimų Sutarties įvykdymo užtikrinimui, sudarė Laimėtojų išskirtines sąlygas, tokiu būdu pažeisdama vienodo požiūrio principą. PO nesilaikius Pirkimo dokumentuose nustatytų reikalavimų, Laimėtojų sudarytos palankesnės sąlygos, dėl ko jis gavo ekonominę naudą. Be to, leisdamas Pirkimo sutartį vykdyti pakeistomis Pirkimo dokumentų sąlygomis, kas yra draudžiama, pažeidė ir skaidrumo principą.

Iš pareiškėjos prašymo argumentų matyti, kad ji iš esmės nesutinka ne tiek su Sprendime nurodytų teisės aktų pažeidimu, kiek su pritaikyta 25 proc. pataisos norma. Pareiškėjos teigimu, CPVA nepagrindė, kad dėl pažeidimo yra nepagrįstų (netinkamų) išlaidų, nenustatė konkrečios žalos ES biudžetui; finansinė pataisa yra nepagrįsta, neatitinka padaryto pažeidimo masto, neatsižvelgta į teismų formuojamą praktiką, neatliktas individualus vertinimas, o korekcija pritaikyta automatiškai. Todėl toliau bus vertinama, ar CPVA pritaikyta pataisos norma pritaikyta tinkamai, ar yra proporcinga padarytam pažeidimui.

Reglamento 2021/1060 2 straipsnio 31 punkte nustatyta, kad pažeidimas – taikytinos teisės pažeidimas, padarytas dėl ekonominės veiklos vykdytojo veiksmų ar neveikimo, kai nepagrįstas

išlaidas įtraukus į Sąjungos biudžetą jam *padaroma ar būtų padaryta* žala. Analogiška nuostata yra nustatyta ir PAFT 3.25 papunktyje, kurioje pažeidimas apibrėžiamas kaip taikytinos teisės pažeidimas, padarytas dėl <...> veiksmų ar neveikimo, kai nepagrįstas išlaidas įtraukus į LR valstybės ir (ar) ES biudžetą būtų *padaroma žala* LR valstybės ir (ar) ES biudžetui.

Iš 2 straipsnio 31 punkto teksto, visų pirma iš žodžių junginio „*padaroma ar būtų padaryta*“, matyti, kad jeigu dėl „pažeidimo“, kaip jis suprantamas pagal šią nuostatą, *nereikia įrodyti konkretaus finansinio poveikio ES biudžetui*, taikytinų taisyklių nesilaikymas yra „pažeidimas“, jeigu negalima atmesti galimybės, kad šis pažeidimas turėjo įtakos atitinkamo fondo biudžetui (*ESTT 2023-06-08 Sprendimo C-545/21*).

Pagal PAFT, administruojančioji institucija, atsižvelgdama į pažeidimo pobūdį, apskaičiuoja netinkamų finansuoti projekto išlaidų dydį: su pažeidimu susijusių projekto išlaidų sumą, jei ją galima tiesiogiai nustatyti (212.1 papunktis); su pažeidimu susijusių projekto išlaidų dalį, kuri apskaičiuojama 213 ir 214 punktuose nustatyta tvarka, jei su pažeidimu susijusių išlaidų negalima tiesiogiai nustatyti (212.2 papunktis). Kai įtariamas pažeidimas susijęs su pirkimu, įvykdytu pažeidžiant teisės aktus, reglamentuojančius viešuosius pirkimus, arba tokio pirkimo pagrindu sudarytos sutarties vykdymu, su tokiu pažeidimu susijusių netinkamų finansuoti išlaidų dydis apskaičiuojamas Apskaičiavimo metodikos 3 ir 4 punktuose nustatyta tvarka (214 punktas), t. y. vadovaujantis Gairėmis.

Gairėse nustatyta netinkamų finansuoti išlaidų apskaičiavimo norma, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį, taikoma proporcingai pagal pirkimo sutartį arba jos dalį (jei pirkimo sutartis apima ir kitus, projekto lėšomis nefinansuojamus, objektus arba pažeidimas turėjo įtakos tik daliai pirkimo sutarties vertės) projekto vykdytojo patirtoms ir planuojamoms patirti išlaidoms pagal konkrečią pirkimo sutartį.

Gairių 1.1 papunktyje nurodyta, kad pažeidimas gali būti arba nebūti tiksliai įvertinamas kiekybiškai. Finansinis pažeidimo poveikis tiksliai įvertinamas kiekybiškai, jei tai įmanoma, remiantis atskirais išnagrinėtais atvejais, siekiant apskaičiuoti tikslią Europos Komisijai (EK) netinkamai deklaruotų kompensuotinių išlaidų sumą; šiais atvejais finansinę pataisą būtina apskaičiuoti tiksliai. Vis dėlto laikoma, kad viešųjų pirkimų pažeidimų atveju finansinio poveikio tiksliai kiekybiškai įvertinti neįmanoma dėl pažeidimo pobūdžio. Todėl šiais atvejais susijusioms išlaidoms, atsižvelgiant į pažeidimų pobūdį ir sunkumą, laikantis 1.4 skirsnyje nustatytų kriterijų, turi būti taikoma fiksuoto dydžio pataisa. Viešųjų pirkimų srities pažeidimai nagrinėjami atsižvelgiant į tikslą apsaugoti ES finansinius interesus ir atitiktį ES teisės aktams (pirmiausia – skaidrumo, nediskriminavimo, lygiateisiškumo, proporcingumo ir teisinio tikrumo principams). Be to, finansinės pataisos gali būti taikomos tik jei konkretus pažeidimas turi arba galėtų turėti finansinį poveikį ES biudžetui. Todėl Gairėse nurodytų (ar į juos panašių) rūšių pažeidimai, dėl kurių 2 skirsnyje nustatyta fiksuoto dydžio pataisa, laikomi turinčiais finansinį poveikį <...>. Tais atvejais, kai viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimas yra tik formalaus pobūdžio ir neturi jokio faktinio arba galimo finansinio poveikio, finansinės pataisos yra nepateisinamos.

Gairių 1.4 skirsnyje detalizuota, kad jei dėl pažeidimo pobūdžio finansinio poveikio tiksliai kiekybiškai įvertinti neįmanoma, bet tokio pobūdžio pažeidimas gali turėti poveikį biudžetui, EK gali apskaičiuoti taikytinos pataisos sumą, atsižvelgdama į tris kriterijus: pažeidimo pobūdį, jo sunkumą (sunkumas įvertinamas pirmiausia atsižvelgiant į šiuos veiksnius: konkurencijos lygį, skaidrumą ir lygiateisiškumą) ir susijusius finansinius fondų nuostolius. Tai reiškia, kad remiantis Gairių 2 skirsnyje nurodytomis fiksuoto dydžio (5 %, 10 %, 25 % ir 100 %) normomis atliekamos finansinės pataisos turi atitikti proporcingumo principą. Tai nedaro poveikio tam, kad apskaičiuojant galutinę taikytinos pataisos sumą reikėtų atsižvelgti į visas nustatyto pažeidimo charakteristikas, susijusias su elementais, į kuriuos atsižvelgta nustatant šią fiksuoto dydžio normą.

Pagal 4 punktą, Gairėse nustatyta netinkamų finansuoti išlaidų apskaičiavimo norma, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį, taikoma proporcingai pagal pirkimo sutartį arba jos dalį (jei pirkimo sutartis apima ir kitus, projekto lėšomis nefinansuojamus, objektus arba pažeidimas turėjo įtakos tik daliai pirkimo sutarties vertės) projekto vykdytojo patirtoms ir planuojamoms patirti išlaidoms pagal konkrečią pirkimo sutartį: *kai dėl nustatyto pažeidimo pagal Gaires galėtų būti taikomos skirtingos*

netinkamų finansuoti išlaidų apskaičiavimo normos, dėl atitinkamos normos taikymo, laikantis proporcingumo principo, sprendžiama atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ir įvertinant su juo susijusias aplinkybes: ar pirkimas (išskyrus tarptautinį pirkimą) nekelia tarptautinio susidomėjimo (pvz., vertinama, ar kitose valstybėse narėse esantys ūkio subjektai siekė pateikti pasiūlymą dėl pirkimo, arba, kai apie tai nėra duomenų, vertinama, ar tokie ūkio subjektai dalyvavo vykdant panašius pirkimus (vadovaujantis turima informacija apie analogiškus projektus) ir kt.); ar nebuvo neteisėtai ribojama rangovų, prekių tiekėjų ir (ar) paslaugų teikėjų konkurencija (pvz., vertinama, ar sudarytos sąlygos potencialiam rangovui, prekių tiekėjui ir (ar) paslaugų teikėjui pateikti pasiūlymą, pateiktų pasiūlymų skaičius ir kt.); ar dėl nustatytų diskriminuojančių reikalavimų nebuvo atmesta pasiūlymų; ar yra kitų, atsižvelgiant į taikytinų teisės normų pažeidimo pobūdį ir sunkumą, laikantis proporcingumo principo, administruojančiosios institucijos nustatytų aplinkybių (pretenzijų ir skundų nebuvimas savaime nėra lengvinanti aplinkybė) (4.1, 4.1.1. – 4.1.4. papunkčiai).

LVAT praktikoje ne kartą nurodyta, jog viešųjų pirkimų pažeidimai savaime laikomi tokiais, kurių atveju tikslios netinkamų finansuoti išlaidų sumos nustatyti objektyviai nėra galima dėl pažeidimo pobūdžio. Todėl nustačius šiuos pažeidimus, turi būti taikomos finansinės korekcijos išlaidoms, t. y. taikytinos fiksuoto dydžio finansinės pataisos, o jų taikymo taisyklės detalizuotos 1.4 ir 2 skirsnyje, kuriame nurodyti pažeidimai savaime laikomi turinčiais finansinį poveikį ES biudžetui. Taigi remiantis Gairių 2 skirsnyje nurodytomis fiksuoto dydžio (5 proc., 10 proc., 25 proc. ir 100 proc.) normomis atliekamos finansinės pataisos išdėstytos taip, kad užtikrintų proporcingumo principą. Gairės suformuluotos taip, kad jos savyje inkorporuoja proporcingumo principą taikant atitinkamas finansines korekcijas, t. y. finansinės korekcijos dydis parenkamas priklausomai nuo padaryto pažeidimo pobūdžio, sunkumo (pvz., 2022-01-26 nutartis administracinėje byloje Nr. A-62-525/2022 ir kt.). LVAT atsižvelgia į pažeidimo pobūdį, svarbą (jei pažeidimas formalus, vertinama, ar jis turi faktinį ar galimą finansinį poveikį) (2021-03-31. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-947-575/2021; 2021-06-09 nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1919-415/2021). LVAT ne kartą yra išaiškinęs, kad teisės aktai nenustato, jog finansinės korekcijos negali būti taikomos, jei pažeidimai nesukėlė tiesioginių, matomų neigiamų padarinių. Vien tik aplinkybė, jog nekilo konkretūs, apčiuopiami padariniai, nereiškia, kad neigiamų padarinių apskritai nekilo. Net ir formalūs pirkimo dokumentų trūkumai gali atgrasyti potencialius dalyvius nuo dalyvavimo viešajame pirkime, o esamiems dalyviams gali realiai sutrukdyti pateikti tinkamą pasiūlymą, t. y. net ir formalūs viešojo pirkimo trūkumai konkrečioje situacijoje gali patvirtinti, kad pirkimas buvo atliktas pažeidžiant skaidrumo, viešumo, vienodo vertinimo ar kitus pagrindinius viešųjų pirkimų vykdymo imperatyvus. Vien tik šių principų pažeidimas gali sudaryti pagrindą taikyti griežtas poveikio priemones, nes tokie pirkimo trūkumai paprastai negali būti laikomi mažareikšmiais (žr. pvz., 2022-11-16 nutartį administracinėje byloje Nr. A-441-525/2022, 2022-12-14 nutartį administracinėje byloje Nr. A-652-662/2022, 2024-09-25 nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1177-624/2024 ir kt.). Aiškinant pažeidimo pagal Reglamentą Nr. 1303/2013 sudėties elementą (*Komisijos pastaba – Reglamente 2021/1060 pažeidimas apibrėžtas analogiškai*), kuris susijęs su padarytu faktiniu ar galimu finansiniu poveikiu ES biudžetui, pažymėtinos ESTT jurisprudencijos nuostatos, pagal kurias pažeidimas yra tik tada, kai dėl nepagrįstų ES bendrojo biudžeto išlaidų padaroma arba gali būti padaryta žala šiam biudžetui. Todėl tokį pažeidimą reikia laikyti pažeidimu, jeigu jis *gali turėti poveikio* biudžetui. Tačiau *nereikalaujama įrodyti konkretaus finansinio poveikio*. Pažeidus viešųjų pirkimų reikalavimus, dėl jų galėjo kilti finansinis poveikis ES biudžetui (pvz., 2023-10-25 sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-527-629/2023). Taigi, nustačius pažeidimą, finansinės korekcijos taikymas iš esmės yra privaloma, o ne alternatyviai pasirenkama procedūra. Visgi tame pačiame sprendime Nr. eA-527-629/2023 LVAT nurodė, kad ESTT pažymėta, kad, jeigu tai yra vienkartinis nesisteminis pažeidimas, kiekvienu atveju turi būti atliekamas nagrinėjimas, atsižvelgiant į visas reikšmingas aplinkybes ir taikant tuos tris kriterijus. Nėra draudžiama, jog pirminis vertinimas būtų atliekamas naudojantis lentele, parengta paisant proporcingumo principo, tačiau, nustatant galutinį taikytinos korekcijos dydį, turi būti atsižvelgiama į visas konstatuoto pažeidimo ypatybes, palyginti su aplinkybėmis, į kurias atsižvelgta sudarant tą lentelę, kurios gali pateisinti didesnės ar, atvirkščiai, mažesnės korekcijos taikymą. Taigi finansinis koregavimas turi būti tik toks, kokio iš tikrųjų reikia,

atsižvelgiant į pažeidimų pobūdį ir sunkumą. Vadinas, net ir nustačius, jog už konkretų viešųjų pirkimų srities pažeidimą Gairėse yra nustatyta fiksuota finansinė korekcija, tai neeliminuoja pareigos įvertinti individualias nustatyto pažeidimo savybes ir, atsižvelgus į jas, nukrypti nuo Gairėse fiksuoto finansinės korekcijos dydžio.

LVAT vienoje naujausių 2025-02-05 nutartyje administracinėje byloje Nr. eA-227-415/2025 nurodė, jog iš Gairių 1.4 punkto matyti, kad kai neįmanoma tiksliai apskaičiuoti finansinio poveikio atitinkamai rinkai, taikant Reglamento Nr. 1303/2013 144 straipsnio 1 dalyje numatytą 5 %, 10 %, 25 % arba 100 % fiksuoto dydžio finansinės pataisos normą, vis dėlto reikia atsižvelgti į nustatyto pažeidimo pobūdį ir sunkumą ir į dėl to Fondui atsiradusius finansinius nuostolius, todėl tokia taikoma norma atitinka proporcingumo principą (*pagal analogiją žr. 2023-06-08 Sprendimo ANAS, C545/21, EU:C:2023:451, 46 punktą*). Nors EK ir valstybės narės gali remtis fiksuoto dydžio pataisos normų skale, vis dėlto galutinei taikytinai pataisos sumai nustatyti būtinas individualus ir išsamus nagrinėjimas, kurį atliekant turi būti atsižvelgta į visus konstatuotą pažeidimą apibūdinančius ypatumus, palyginti su elementais, į kuriuos buvo atsižvelgta nustatant šią skalę ir kurie gali pateisinti didesnės arba, priešingai, sumažintos pataisos taikymą. Iš principo finansinės pataisos dydis neturi būti nustatomas automatiškai, remiantis vien iš anksto nustatyta fiksuoto dydžio pataisos normų skale. Fiksuoto dydžio finansinė pataisa, laikantis proporcingumo principo, visų pirma atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ir sunkumą, taikoma tik tuomet, kai neįmanoma tiksliai apskaičiuoti iš fondų mokėtinų neteisėtų išlaidų sumos.

ESTT 2024-10-04 sprendime byloje Nr. C 175/23 taip pat nurodė, jog nors EK ir valstybės narės gali remtis fiksuoto dydžio pataisos normų skale, galutinei taikytinai pataisos sumai nustatyti būtinas individualus ir išsamus nagrinėjimas, kurį atliekant turi būti atsižvelgta į visus konstatuotą pažeidimą apibūdinančius ypatumus, palyginti su elementais, į kuriuos buvo atsižvelgta nustatant šią skalę ir kurie gali pateisinti didesnės arba, priešingai, sumažintos pataisos taikymą; Reglamento 1303/2013 143 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias bet koks viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimas yra „pažeidimas“, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 2 straipsnio 36 punktą, dėl kurio automatiškai taikoma finansinė pataisa, kurios dydis nustatomas pagal iš anksto nustatytą fiksuoto dydžio pataisos normų skalę.

Sprendime, atsižvelgdama Gairių 1.1 papunktį, CPVA vertino, ar nagrinėjamo pažeidimo atveju yra galimybė tiksliai apskaičiuoti netinkamai deklaruotų kompensuotųjų išlaidų sumą. Komisija vertina, jog CPVA pagrįstai nustatė, kad dėl pažeidimo pobūdžio nėra galimybės tiksliai apskaičiuoti su tokiu pažeidimu susijusių netinkamų finansuoti išlaidų dydžio, kadangi: alternatyvus hipotetinis pirkimas, kuriame reikalavimo Pirkimo sutarties užtikrinimui nebūtų buvę numatyta Pirkimo dokumentuose, dėl ko PO galėjo sulaukti daugiau pasiūlymų ir kas galėjo lemti kitokią Pirkimo rezultatą, realiai nebuvo įgyvendintas, dėl ko nėra galimybės nustatyti, kokio dydžio galėjo būti ekonomiškai naudingesni pasiūlymai ir kokia būtų buvusi galimai mažesnė Pirkimo sutarties kaina, taigi ir kokią tiksliai finansinę žalą patyrė ES biudžetas; tokie PO veiksmai, kaip Pirkimo dokumentų sąlygų ir imperatyvių VPI nuostatų nesilaikymas, eliminuojant Laimėtojo pareigą užtikrinti Pirkimo sutartį, taip nukrypstant nuo savo pačios Pirkimo dokumentuose nustatytų reikalavimų Pirkimo sutarties įvykdymo užtikrinimui bei tokiu būdu sudarant Laimėtojui išskirtines sąlygas Pirkime, laikytinas rizika, turėjusia potencialų neigiamą poveikį ES biudžetui, net jeigu konkreti žalos suma negali būti tiesiogiai apskaičiuota; neatmetama, kad PO padarytas pažeidimas gali turėti ir ilgalaikį neigiamą poveikį visai viešųjų pirkimų sistemai – sumažino tiekėjų pasitikėjimą pirkimų vykdymo skaidrumu, kas galėjo turėti įtakos tiekėjų apsisprendimui dalyvauti ne tik šiame, bet ir kituose ateities viešuosiuose pirkimuose, neteikiant geresnių ir konkurencingesnių pasiūlymų.

Sprendimu taikyta Gairių 2.2 lentelės 17 punkte nustatyta finansinė korekcija. Šiame punkte nurodytas pažeidimas – „Derybos sutarties skyrimo procedūros metu, įskaitant laimėjusio pasiūlymo keitimą vertinimo metu“. Dėl šio pažeidimo 25 procentų pataisos norma taikytina, be kita ko, kai pagal atvirą arba ribotą procedūrą PO derasi su kuriuo nors vienu arba keliais konkurso dalyviais vertinimo etapu, ir todėl pradinių skelbime apie pirkimą arba pirkimo specifikacijose nustatytų sąlygų atžvilgiu iš esmės pakeičiama sutartis. Pažymėtina, jog dėl šio pažeidimo galimos taikyti mažesnės (5 ar 10 procentų dydžio) pataisos normos nėra nurodytos.

CPVA, įvertinusi tai, kad: buvo vykdomas tarptautinis pirkimas, kuris buvo aktualus ES rinkai; pasiūlymą pateikė 4 dalyviai; pretenzijų dėl pakeistų Pirkimo sąlygų sudarant Pirkimo sutartį Pirkime nebuvo gauta; PO nesilaikė Pirkimo dokumentų sąlygų ir imperatyvių VPI nuostatų, nukrypo nuo savo pačios Pirkimo dokumentuose nustatytų reikalavimų Pirkimo sutarties įvykdymo užtikrinimui bei tokiu būdu sudarė Laimėtojai išskirtines sąlygas Pirkime, sprendė, kad taikoma 25 proc. pataisos norma nuo Pirkimo sutarties vertės, tenkančios Projektui, t. y. nuo 34 412,40 Eur.

Komisija daro išvadą, kad Sprendime aiškiai ir tinkamai motyvuojama, kodėl sankcija skaičiuojama nuo visos Sutarties (be PVM) vertės, o taip pat nėra pagrindo teigti, jog CPVA šiuo atveju fiksuoto dydžio finansinę korekciją taikė automatiškai, remiantis vien iš anksto nustatyta fiksuoto dydžio pataisos normų skale. Komisija vertina, kad pareiškėjos teiginiai, jog pataisos norma galėjo būti apskaičiuota mažesnė (pvz., kad Sutarties įvykdymo užtikrinimas būtų sudaręs tik 2844,00 Eur, t. y. net ir potenciali žala negali būti didesnė už sumą, kurią PO būtų gavusi pasinaudodama užtikrinimu; be to, žala galėtų būti pakankamai konkrečiai apskaičiuojama, įvertinus, kiek galėtų kainuoti banko garantijos arba draudimo bendrovės laidavimo išdavimas), yra atmestini. Kaip jau minėta, teismų praktikoje pripažįstama, jog taikant fiksuotos normos metodą nebūtina įrodyti tikslaus finansinio nuostolio, jei negalima atmesti galimybės, kad pažeidimas turėjo įtakos fondo biudžetui, o pažeidimas pagal Gaires priskiriamas finansinį poveikį turintiems pažeidimams. Būtent šioje situacijoje pažeidimas savo pobūdžiu yra toks, kuris potencialiai apribojo konkurenciją, o jos sumažėjimas viešųjų pirkimų kontekste savaime susijęs su rizika, kad sutarties kaina ir sąlygos nėra ekonomiškai optimalios. Juolab, šiuo atveju Laimėtojai buvo suteikta galimybė Sutartį sudaryti ne pagal pirmines Pirkimo dokumentuose nustatytas sąlygas (nepateikus Sutarties įvykdymo garantijos), nors Sutartis su UAB „2Nojus“ neturėjo būti pasirašyta, t. y. faktiškai Sutartį pasirašyti turėjo būti pasiūlyta kitam tiekėjui.

Įvertinusi išdėstyta, Komisija daro išvadą, jog Sprendime yra nurodomi išsamūs ir pagrįsti motyvai, kodėl CPVA vertina, kad pažeidimas buvo padarytas – atsakovas rėmėsi tiek teisiniu reglamentavimu, tiek teismų praktika bei pateikė savo vertinimą (išvadas) dėl pažeidimo. Sprendime nurodomos nustatytos aplinkybės, aptarti viešojo pirkimo dokumentai, įvertinti pareiškėjos pateikti paaiškinimai bei aplinkybės dėl korekcijos dydžio taikymo. Sprendimas atitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio reikalavimus ir nėra pagrindo jį naikinti.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

Šilalės rajono savivaldybės administracijos prašymą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskūsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Inga Lipnickienė

Komisijos nariai

Vytautas Kurpuvesas

Inga Morkvėnienė